

APSTIPRINĀTS
ar Izglītības un zinātnes ministrijas
2003.gada 29.decembra
rīkojumu Nr. 649

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0214

Profesija

Fizikālās terapijas māsa

Kvalifikācijas līmenis

3

Nodarbinātības apraksts

Ārstniecības persona ar vidējo profesionālo medicīnisko izglītību un pēcdiploma apmācību fizikālajā medicīnā. Fizikālās terapijas māsa strādā veselības aprūpes un citās iestādēs, veicot fizikālās terapijas procedūras pēc fizikālās medicīnas ārsta norādījumiem gan profilaktiski, gan dažādu slimību ārstēšanā un rehabilitācijā.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākumi	Uzdevumi
1. Iekārtot fizikālās terapijas kabinetu saskaņā ar plānotajām fizikālās medicīnas tehnoloģijām.	1.1. Izvēlēties atbilstošu fizikālās terapijas kabineta telpas aprīkojumu, nepieciešamos materiālus un palīglīdzekļus. 1.2. Iekārtot fizikālās terapijas kabinetu ievērojot darba drošības prasības. 1.3. Izvēlēties attiecīgus mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus, kuri nepieciešami fizikālās terapijas kabinetā. 1.4. Sagatavot darba vietu katram pacientam.
2. Uzturēt drošu darba vidi.	2.1. Uzņemties atbildību par savu profesionālo darbību. 2.2. Noteikt fizikālās terapijas procedūras vēlamos un nevēlamos rezultātus. 2.3. Ievērot darba drošību un aizsardzību darbā ar pacientiem. 2.4. Ievērot dezinfekcijas režīmu fizikālās terapijas kabinetā un darbā ar pacientiem. 2.5. Veikt personīgās higiēnas pasākumus. 2.6. Uzturēt attiecīgu mikroklimatu fizikālās terapijas kabinetā. 2.7. Veikt infekcijas novērošanas un ierobežošanas pasākumus.
3. Sagatavot pacientu fizikālās terapijas procedūrai.	3.1. Noskaidrot dzīves un slimības anamnēzi, precizēt sūdzības. 3.2. Izvērtēt pacienta esošo stāvokli. 3.3. Izvērtēt pacienta slimības izpausmes. 3.4. Novērtēt pacienta ādas un balsta kustību aparāta stāvokli un konstitucionālās īpatnības. 3.5. Informēt par fizikālās terapijas procedūras iedarbību. 3.6. Izvērtēt iepriekšējās procedūras iedarbības izpausmes. 3.7. Noteikt fizikālās terapijas procedūras veikšanas laiku. 3.8. Novietot pacientu pareizā pozā atbilstoši fizikālās terapijas procedūrai.
4. Veikt fizikālās terapijas procedūras ārstniecībā, profilaksē un rehabilitācijā.	4.1. Ievērot fizikālo faktoru pielietošanas un dozēšanas īpatnības. 4.2. Veikt fizikālās terapijas procedūras ievērojot fizikālās medicīnas ārsta norādījumus. 4.3. Veikt elektroterapijas, magnēterapijas, augstfrekvences, ultraskaņas, krioterapijas, aerosolterapijas, gaismas terapijas, ūdensdziedniecības un siltuma procedūras. 4.4. Metodiski precīzi izpildīt fizikālās terapijas procedūras. 4.5. Kvalitatīvi, droši un precīzi lietot fizikālās

	<p>terapijas aparatūru.</p> <p>4.6. Pielietot fizikālās terapijas procedūrās nepieciešamos medikamentus.</p> <p>4.7. Sekot pacienta pašsajūtai.</p>
5. Aprūpēt pacientu pēc fizikālās terapijas procedūras.	<p>5.1. Novērtēt pacienta stāvokli un fizikālās terapijas procedūras rezultātus.</p> <p>5.2. Rekomendēt režīmu fizikālās terapijas kursa laikā.</p> <p>5.3. Vienoties par nākošās procedūras laiku.</p> <p>5.4. Koordinēt pacientu ierašanos uz procedūrām visā darba dienas laikā.</p> <p>5.5. Savlaicīgi un precīzi aizpildīt medicīnisko dokumentāciju.</p>
6. Informēt pacientus par fizikālās terapijas procedūrām.	<p>6.1. Informēt pacientus par personīgās higiēnas prasībām.</p> <p>6.2. Izskaidrot fizikālās terapijas procedūras iedarbības pamatprincipus un veicināt pacienta aktīvu un apzinātu līdzdalību atveseļošanās procesā.</p> <p>6.3. Informēt par fizikālās terapijas procedūru secību un savienojamību ar citām terapijas metodēm.</p> <p>6.4. Nodrošināt pacienta apmeklējumu pie fizikālās medicīnas ārsta nelabvēlīgu veselības stāvokļa izmaiņu gadījumā.</p>
7. Ievērot ētikas normas un saskarsmes principus.	<p>7.1. Nodrošināt morālu un ētisku rīcību pret pacientu jebkuras problēmas risinājumā.</p> <p>7.2. Nodrošināt pacientu tiesību ievērošanu.</p> <p>7.3. Ievērot konfidencialitāti.</p> <p>7.4. Ievērot ētisku rīcību pret kolēģiem, darba devēju.</p> <p>7.5. Sadarboties ar pacientu veselības aprūpē iesaistītām personām.</p>
8. Nodrošināt kardiopulmonālo reanimāciju kritiskā situācijā.	<p>8.1. Uzturēt un nodrošināt pacienta dzīvības funkcijas.</p> <p>8.2. Sniegt pirmo un neatliekamo medicīnisko palīdzību dzīvību apdraudošās neatliekamās situācijās.</p> <p>8.3. Sniegt pirmo un neatliekamo medicīnisko palīdzību akūtu slimību un hronisku slimību paasinājuma gadījumos.</p>
9. Orientēties fizikālās terapijas procedūru pakalpojumu tirgū.	<p>9.1. Veikt fizikālās terapijas procedūru cenu kalkulāciju.</p> <p>9.2. Veikt cenu analīzi profesionālo līdzekļu un aparatūras piedāvājumā un izvēlēties darbam atbilstošāko.</p>

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

- **fizikālie**- ultraskaņa, elektriskā strāva, elektromagnētiskais lauks, UVA starojums, infrasarkanais starojums, lāzeru starojums, jonizējošais starojums, aukstums, karstums;
- **ķīmiskie**- darbs ar toksiskām ķīmikālijām- dezinfekcijas līdzekļi un šķīdinātāji, smagie metāli (svins);
- **psihosociālie**- intelektuālā slodze lēmumu pieņemšanas procesā; pastāvīga spriedze darbā ar pacientu.

Īpašās prasības atsevišķu uzdevumu veikšanai.

- Nevar būt patogēno aģentu nēsātājs.

Prasmes

Kopīgās Prasmes nozarē	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes
<ul style="list-style-type: none">• Plānot savu darbību veselības aprūpes darba ietvaros.• Radīt un uzturēt drošu veselības aprūpes darba vidi.• Darboties saskaņā ar juridiskiem un tiesiskiem pamatprincipiem.• Veicināt, pielietot pozitīvās saskarsmes iemaņas darbā.• Sadarboties ar indivīdiem, ģimenēm.• Sadarboties ar citiem veselības aprūpes profesionāļiem.• Ievērot higiēnas un darba drošības prasības.• Ievērot konfidencialitāti veselības aprūpes darbā.• Izmantot kultūras, ētikas un profesionālos principus veselības aprūpes darbā.	<ul style="list-style-type: none">• Iekārtot telpu fizikālās terapijas procedūrām atbilstoši darba vides prasībām.• Izvēlēties fizikālās terapijas procedūrām nepieciešamos materiālus, palīglīdzekļus (paliktņus, smilšu maisus, saites u.c.)• Ievērot elektroenerģijas, ūdens, siltuma taupīšanu, neturēt ieslēgtus nenoslogotus aparātus.• Pielietot universālos aizsardzības līdzekļus pacientu aprūpē un ārstēšanā, ja tas ir nepieciešams.• Pielietot dezinfekcijas līdzekļus fizikālās terapijas kabineta apdares, aprīkojuma, aparatūras, darba virsmu dezinficēšanai.• Pielietot dezinfekcijas līdzekļus roku mazgāšanai un dezinficēšanai.• Izprast un perfekti izpildīt fizikālās medicīnas ārsta nozīmējumus.• Kvalitatīvi lietot fizikālās terapijas aparatūru, novērtēt to bojājumus• Notīrīt darba vietu, izmantot palīglīdzekļus (paklājiņus, paliktņus, smilšu maisus, saites, pulksteņus, u.c.), kas nepieciešami fizikālās terapijas procedūrās.• Strādāt darba tērpā, veikt personīgās higiēnas pasākumus.• Ievākt pacienta dzīves un slimības anamnēzi, sūdzības.•	<ul style="list-style-type: none">• Lietot verbālās un neverbālās saskarsmes metodes.• Spēt kritiski domāt un risināt problēmas.• Vākt un analizēt informāciju.• Organizēt savu darbu.• Izturēties toleranti pret kolēģiem.• Līdzdarboties komandas darbā.• Analizēt un dokumentēt datus.• Ievērot multidisciplinārās komandas darba principus• Pieņemt lēmumus un atbilstoši rīkoties savas kompetences ietvaros.• Novērtēt objektīvi savas spējas.• Prast Valsts valodu atbilstoši Valsts valodas likumam.• Veikt elementārus grāmatvedības aprēķinus

<ul style="list-style-type: none"> • Ievērot savas profesionālās lomas un kompetences robežas. • Uzturēt savu profesionālo kompetenci. • Izmantot pacienta aprūpē subjektīvās un objektīvās izmeklēšanas metodes. • Novērot pacienta vitālos un antropometriskos rādītājus. • Uzturēt un nodrošināt dzīvības funkcijas pēc ABC shēmas. • Sniegt pirmo un neatliekamo medicīnisko palīdzību pie akūtām slimībām. • Sniegt pirmo un neatliekamo medicīnisko palīdzību pie hronisku slimību paasinājumiem. • Sniegt pirmo un neatliekamo medicīnisko palīdzību pie asiņošanas, šoka, apdegumiem, elektrotraumas, apsaldējumiem, traumām, saindēšanās, slīkšanas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Izmeklēt un novērtēt pacienta ādas un balsta kustību aparāta stāvokli. • Novērtēt pacienta konstitucionālās īpatnības. • Izvērtēt pacienta veselības stāvokli savas kompetences ietvaros. • Novietot pacientu pareizā pozā atbilstoši fizikālās terapijas procedūras īpatnībām. • Izdarīt siltuma terapijas procedūras. • Izdarīt elektroterapijas procedūras. • Izdarīt baroterapijas procedūras. • Izdarīt augstfrekvences terapijas procedūras. • Izdarīt ultraskaņas terapijas procedūras. • Izdarīt gaismas terapijas procedūras. • Izdarīt hidroterapijas procedūras. • Izdarīt aeroterapijas procedūras. • Izdarīt krioterapijas procedūras. • Pielietot pareizi fizikālās terapijas aparāturu procedūru veikšanā. • Izvērtēt pacienta subjektīvās sajūtas un objektīvo stāvokli pēc procedūras. • Dezinficēt darba vietu pēc procedūras. • Tīrīt un dezinficēt fizikālās terapijas procedūrā pielietoto aparāturu un palīgglīdzekļus. • Uzturēt fizikālās terapijas kabinetā tīrību, siltumu, apgaismojumu, labu ventilāciju. • Izvērtēt procedūras rezultātus un efektu. • Rekomendēt režīmu, fizisko aktivitāti, diētu fizikālās terapijas kursa laikā. • Izdarīt magnēterapijas procedūras. • Pacienta vispārējā stāvokļa problēmu un neskaidrību gadījumos sūtīt pie fizikālās medicīnas ārsta. 	
---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Iepazīties ar pacienta ārstēšanas plānu, saņemtajām procedūrām. • Ievērot fizikālās terapijas savienojamību ar citām procedūrām. • Noteikt fizikālās terapijas procedūru laiku individuāli katram pacientam. • Aizpildīt nozīmējumu karti katram pacientam. • Izdarīt ierakstus par veikto darbu, uzskaitīt procedūras. • Sagatavot statistikas pārskatu par kabineta darbu. • Izdarīt fizikālās terapijas pakalpojumu cenu kalkulāciju. 	
--	--	--

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	Priekšstats	Izpratne	Pielietošana
1. Ķermeņa uzbūve, skelets, iekšējie orgāni, to sistēmas-kaulu, muskuļu, asinsvadu, elpošanas, gremošanas, uroģenitālā, nervu, maņu orgānu.			
2. Cilvēka fizioloģija: orgānu sistēmu funkcijas.			
3. Fizikālās terapijas klasifikācija, tās raksturojums.			
4. Fizikālās terapijas vēsture.			
5. Fizikālās terapijas iedarbības mehānismi uz organismu.			
6. Pacienta vitālo mērījumu novērtēšana (pulsa, temperatūras, arteriālā asinsspiediena).			
7. Pacienta izmeklēšana- ādas, zemādas, saistaudu, balsta- kustību aparāta, konstitucionālās īpatnības.			
8. Jēdziens par elektrisko strāvu. Strāvas vadītāji un nevadītāji.			
9. Līdzstrāva, tās fizikālais raksturojums. Galvaniskās strāvas iedarbība uz audiem un tās terapeitiskā pielietošana.			
10. Jēdziens par elektroforēzi, tās izdarīšanas tehnika.			
11. Vispārējās galvanizācijas un elektroforēžu izdarīšanas tehnika un metodes.			
12. Impulsu strāvu klasifikācija, to fizikālais raksturojums, lietošanas indikācijas.			
13. Elektromiegs, indikācijas, pielietošana, procedūru izdarīšanas tehnika, kontrindikācijas, aparatūra.			
14. Diadinamiskās strāvas, to raksturojums, indikācijas, pielietošana, procedūru izdarīšanas tehnika, kontrindikācijas, aparatūra.			
15. Sinusoidālās modulētās strāvas, to veidi un raksturojums, lietošanas indikācijas, procedūru izdarīšanas tehnika.			
16. Fluktuorizācija, indikācijas, pielietošana, procedūru izdarīšanas tehnika, kontrindikācijas, aparatūra.			

17. Interferences strāvas, indikācijas, pielietošana, procedūru izdarīšanas tehnika, kontrindikācijas, aparatūra.			
18. TENS, miokrostrāvu u.c. impulsu strāvu pielietošanas principi, indikācijas, procedūru izdarīšanas tehnika, kontrindikācijas, aparatūra.			
19. Saules starojuma spektrs, tā iedalījums.			
20. Infrasarkanie stari, to fizioloģiskā un terapeitiskā darbība, pielietošanas indikācijas, starotāju veidi.			
21. Ultravioletie stari, to fizioloģiskā un terapeitiskā darbība, pielietošanas indikācijas, dozēšana, apstarošanas metodes, starotāju veidi.			
22. Ultraskaņas fizioloģiskā un terapeitiskā darbība, pielietošanas indikācijas, metodes, procedūru dozēšana, kontrindikācijas.			
23. Induktotermija, tās fizioloģiskā un terapeitiskā darbība, pielietošanas indikācijas, procedūru izdarīšanas tehnika, aparatūra.			
24. Ultrašviļņu elektriskā lauka fizioloģiskā un terapeitiskā darbība, pielietošanas indikācijas un kontrindikācijas, metodes, procedūru izdarīšanas tehnika, aparatūra.			
25. Mikroviļņu fizikālais raksturojums, to fizioloģiskā un terapeitiskā darbība, pielietošanas indikācijas, kontrindikācijas, procedūru izdarīšanas tehnika, aparatūra.			
26. D'Arsonvalizācija, tās fizikālais raksturojums, tās fizioloģiskā un terapeitiskā darbība, procedūru izdarīšanas tehnika, aparatūra.			
27. Magnēterapija, tās veidi un fizikālais raksturojums, fizioloģiskā un terapeitiskā darbība, procedūru izdarīšanas tehnika, aparatūra.			
28. Franklinizācija, tās fizioloģiskā un terapeitiskā darbība, procedūru izdarīšanas tehnika, aparatūra.			
29. Siltuma faktoru- ozokerīta un parafīna ārstnieciskā darbība, procedūru izdarīšanas tehnika.			
30. Dūņu dziedniecība, pielietošanas indikācijas un kontrindikācijas, procedūru izdarīšanas tehnika.			
31. Krioterapija, pielietošanas indikācijas un kontrindikācijas, procedūru izdarīšanas tehnika.			
32. Ūdensdziedniecības darbības principi, dziednieciskās peldes, dušas, to klasifikācija, indikācijas un kontrindikācijas, procedūru izdarīšanas tehnika.			
33. Aerojonu terapija, inhalāciju veidi, tās fizioloģiskā un terapeitiskā darbība, procedūru izdarīšanas tehnika, aparatūra.			
34. Fizikālās terapijas metožu īpatnības bērnu slimību ārstēšanā.			
35. Valsts veselības aprūpes sistēmas organizācija.			
36. Ētika un ētikas principi fizikālās terapijas māsas darbā.			

37.Ķermeņa fiziskā kopšana. Ārstnieciskie vingrojumu, rehabilitācijas pamatprincipi.			
38.Vadības principi fizikālās terapijas māsas darba organizācijā.			
39. Fizikālās terapijas kabineta aprīkojums, palīg līdzekļi, to pielietošana.			
40. Vides veselība un to ietekmējošie fiziskie, ķīmiskie un bioloģiskie faktori, to novērtēšana un ietekmēšanas iespējas.			
41.Fizikālās terapijas māsas darba dokumentēšanas principi.			
42.Drošas vides uzturēšanas principi.			
43.Fizikālās terapijas māsas darba drošība un to ietekmējošie fiziskie, ķīmiskie un bioloģiskie faktori, to novērtēšana un ietekmēšanas iespējas.			
44. Fizikālās terapijas māsas profesionālo darbību reglamentējošie normatīvie dokumenti.			
45.Pirmā un neatliekamā medicīniskā palīdzība.			
46.Personības psiholoģija.			
47.Saskarsmes psiholoģija.			
48.Jēdziens par uzņēmējdarbību, galvenie elementi.			
49.Tirgus, pieprasījuma un piedāvājuma likumi.			
50.Darba līgumi un cita uzņēmējdarbības likumdošana.			
51.Grāmatvedības pamatprincipi.			

Standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Inga Zandersone sertificēta fizikālās medicīnas ārste, BOVAS P. Stradiņa KUS
- Silvija Jorķe sertificēta fizikālās terapijas māsa, BOVAS P. Stradiņa KUS
- Dace Pampava sertificēta fizikālās terapijas māsa, BOVAS P. Stradiņa KUS

Eksperti:

- Asja Eglīte sertificēta fizikālās medicīnas ārste, Latvijas Fizikālās medicīnas asociācijas prezidente
- Ilze Hāznere sertificēta fizikālās medicīnas ārste, BOVAS P. Stradiņa KUS

Konsultanti:

- Vladimirs Manuhins sertificēts fizikālās medicīnas ārsts, BOVAS P. Stradiņa KUS fizikālās terapijas nodaļas vadītājs
- Aina Tirzīte sertificēta fizikālās terapijas māsa, BOVAS P. Stradiņa KUS
- Vera Kirjanova Sankt- Pēterburgas Ārstu Pēcdiploma apmācības Akadēmijas fizioterapijas katedras vadītāja, profesore
- Aleksandrs Maksimovs Sankt- Pēterburgas Ārstu Pēcdiploma apmācības Akadēmijas fizioterapijas katedras profesors